

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi V. K.

przy udziale Skarbu Państwa - Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. II NSNc 498/23,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 21 stycznia 2026 r.

I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt II NSNc 498/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;

II. przyznaje V. K. od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 21 grudnia 2023 r. do 21 stycznia 2026 r.;

III. zaleca Sądowi Najwyższemu wyznaczenie terminu rozpoznania sprawy II NSNc 498/23 nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia odpisu niniejszego postanowienia;

IV. nakazuje Sądowi Najwyższemu zwrócić V. K. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz V. K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia

niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

D.Z.

Mirosław Sadowski Paweł Czubik Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Pismem z ... listopada 2025 r. V. K. (dalej: „Skarżąca”), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyła skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Najwyższym w sprawie II NSNc 498/23, wnosząc o: 1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w przedmiotowej sprawie, 2) zobowiązanie Sądu Najwyższego do rozpoznania sprawy i wydania wyroku w terminie 3 miesięcy od rozpoznania skargi, 3) przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz Skarżącej kwoty 6 000 zł, 4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz Skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, 5) przeprowadzenie dowodu z akt sprawy przed Sądem Najwyższym na okoliczność przewlekłości postępowania, w szczególności niewyznaczenia przez Sąd terminu rozprawy przez ponad 2 lata od wniesienia skargi nadzwyczajnej oraz ponad 1,5 roku od jej wpływu do Sądu Najwyższego.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że skarga nadzwyczajna została wniesiona przez Rzecznika Praw Obywatelskich już ponad 2 lata temu, a wpłynęła do Sądu Najwyższego ponad 1,5 roku temu. Wniosek Skarżącej o złożenie skargi został sformułowany ponad 4 lata temu, a nakaz zapłaty, którego dotyczy skarga, został wydany 9,5 roku temu. Egzekucja komornicza wobec Skarżącej została wszczęta blisko 9 lat temu (... grudnia 2016 r.). Jej zadłużenie liczone przez bank na podstawie umowy kredytu indeksowanego do waluty CHF wynosi aktualnie ok. 700 000 zł i z każdym miesiącem rośnie. Ostatnią czynnością podjętą przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie było poinformowanie stron o składzie sądu rozpoznającym sprawę 18 lipca 2024 r. Tym samym Sąd nie podjął żadnej

czynności zmierzającej do rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności nie wyznaczył terminu rozprawy, przez ponad 16 miesięcy.

Dalej podniesiono, że Skarżąca zdaje sobie sprawę ze znacznego obciążenia Sądu Najwyższego, w tym wielością kierowanych doń skarg nadzwyczajnych. Jednocześnie jednak niniejsza sprawa jest dla niej sprawą niezwykle istotną, kluczową dla dalszej egzystencji. Nakaz zapłaty wydany ponad 9,5 roku temu oraz wszczęte niedługo później postępowanie egzekucyjne z nieruchomości (w której zamieszkuje) powodują po jej stronie ogromne obciążenie, w tym w szczególności psychiczne. Skarżąca kierowała do Sądu Najwyższego dwa wnioski o wyznaczenie terminu rozprawy – ... grudnia 2024 r. oraz ... kwietnia 2025 r. Nie przyniosły one jednak spodziewanego efektu.

Pismem z ... grudnia 2025 r. Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego zgłosiła swój udział w sprawie i wniosła o oddalenie skargi w całości.

W uzasadnieniu odpowiedzi na skargę wskazano m.in., że pismem z ... listopada 2023 r. powód złożył odpowiedź na skargę nadzwyczajną. Zarządzeniem z 28 grudnia 2023 r. Prezes Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych przydzielił sprawę SSN Adamowi Redzikowi. Zarządzeniem z 24 stycznia 2024 r. zwrócono akta do Sądu Okręgowego w Łodzi celem sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia stosownie do brzmienia art. 92 ustawy o Sądzie Najwyższym. Postanowieniem z 13 lutego 2024 r. Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził brak podstaw do sporządzenia uzasadnienia. Zarządzeniem z 17 maja 2024 r. wezwano pełnomocnika Skarżącej do wykazania dokumentu pełnomocnictwa z umocowaniem do zastępowania przed Sądem Najwyższym, które to pełnomocnictwo złożono ... czerwca 2024 r. Zarządzeniem z 16 lipca 2024 r. wyznaczono skład orzekający: SSN Elżbieta Karska, SSN Adam Redzik, ławnik SN (do późniejszego wyznaczenia – Monika Anna Szafraniec), zaś przewodniczącym składu wyznaczono SSN Adama Redzika. Zarządzeniem z 17 grudnia 2024 r. Prezes IKNiSP przedłożyła akta sprawy sędziemu sprawozdawcy celem pilnego podjęcia odpowiednich decyzji procesowych, zmierzających do sprawnego zakończenia niniejszego postępowania. Zarządzeniem z 29 kwietnia 2025 r. wyznaczono termin posiedzenia niejawnego w celu rozpoznania sprawy na dzień 13 maja 2025 r.

Jednakże w tym dniu, wobec niestawiennictwa ławnika, odwołano posiedzenie w następstwie złożonego przez ławnika oświadczenia. Pismem z ... października 2025 r. RPO złożył wniosek o wyłączenie SSN Adama Redzika od orzekania w sprawie. Zarządzeniem z 24 października 2025 r. Prezes IKNiSP przydzielił SSN Pawłowi Wojciechowskiemu sprawę wniosku o wyłączenie SSN Adama Redzika. Postanowieniem z 27 listopada 2025 r. Sąd Najwyższy odrzucił wniosek RPO o wyłączenie sędziego.

W ocenie Pierwszej Prezes SN, w świetle okoliczności sprawy – wbrew twierdzeniom Skarżącej – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej rozpoznania. Sprawa nie jest rozpoznawana zbyt długo, biorąc pod uwagę okoliczności zarówno tej sprawy, jak i innych, podobnych środków zawisłych przed Sądem Najwyższym. Twierdzenie Skarżącej, że Sąd Najwyższy „nie podjął żadnej czynności zmierzającej do rozpoznania sprawy” jest chybione. Mając na względzie terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd Najwyższy w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, należy uznać, że postępowanie w sprawie wywołanej wniesieniem skargi nadzwyczajnej – obejmujące także postępowanie w przedmiocie wyłączenia sędziego – nie trwa dłużej niż to konieczne, a zatem nie zachodzą podstawy do uwzględnienia skargi.

Pierwsza Prezes SN, z daleko posuniętej ostrożności procesowej, wskazała też, że żądanie sumy pieniężnej 6 000 zł jest oczywiście nieproporcjonalne, zważywszy na to, że rzekoma przewlekłość (gdyby tak w ogóle można było ocenić wskazane wyżej okoliczności faktyczne) nie spowodowała, ani nie pogłębiła w istotny sposób dolegliwości dla Skarżącej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725;

dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szzechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

W braku szerszej linii orzeczniczej dotyczącej przewlekłości w sprawach rozpoznawania skarg nadzwyczajnych przez Sąd Najwyższy, powyższy standard orzeczniczy należy przyjąć jako punkt wyjścia dla rozpatrzenia skargi.

Przechodząc dalej stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie naruszono prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Przedstawiony w odpowiedzi na skargę i przytoczony powyżej stan sprawy (sekwencja czynności i zdarzeń) znajduje swoje odzwierciedlenie w aktach. Wpłynęły one wraz ze skargą nadzwyczajną do Sądu Najwyższego 21 grudnia 2023 r. (k. 2). Następnie uzupełniano braki formalne skargi, a 18 lipca 2024 r. sporządzono zawiadomienie o składzie sądu rozpoznającym sprawę (k. 145). Bez odpowiedzi Sądu (sędziego sprawozdawcy) pozostają: zarządzenie Prezesa IKNiSP o podjęciu pilnych decyzji procesowych (k. 150) oraz dwie prośby Skarżącej o wyznaczenie terminu rozpoznania sprawy (k. 151 i 153). Co prawda 29 kwietnia 2025 r. wyznaczono termin na 13 maja 2025 r., jednak nie odbył się on z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności ławnika. Sąd nie podejmował dalej czynności zmierzających do sprawnego rozpoznania sprawy. Wyznaczenia terminu nie spowodowało nawet wniesienie obecnie rozpatrywanej skargi na przewlekłość.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania.

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącą stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach,

wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 21 grudnia 2023 r. (k. 2 akt sądowych) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to Sąd Najwyższy przyznał Skarżącej sumę pieniężną w wysokości 2 000 zł za okres od 21 grudnia 2023 r. do 21 stycznia 2026 r.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zalecił wyznaczenie terminu rozpoznania sprawy II NSNc 498/23 nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia odpisu uzasadnianego obecnie postanowienia, nakazał Sądowi Najwyższemu zwrócić Skarżącej kwotę 200 złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi oraz przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz Skarżącej kwotę 240 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

D.Z.

[a.ł.]

Mirosław Sadowski Paweł Czubik Aleksander Stępkowski